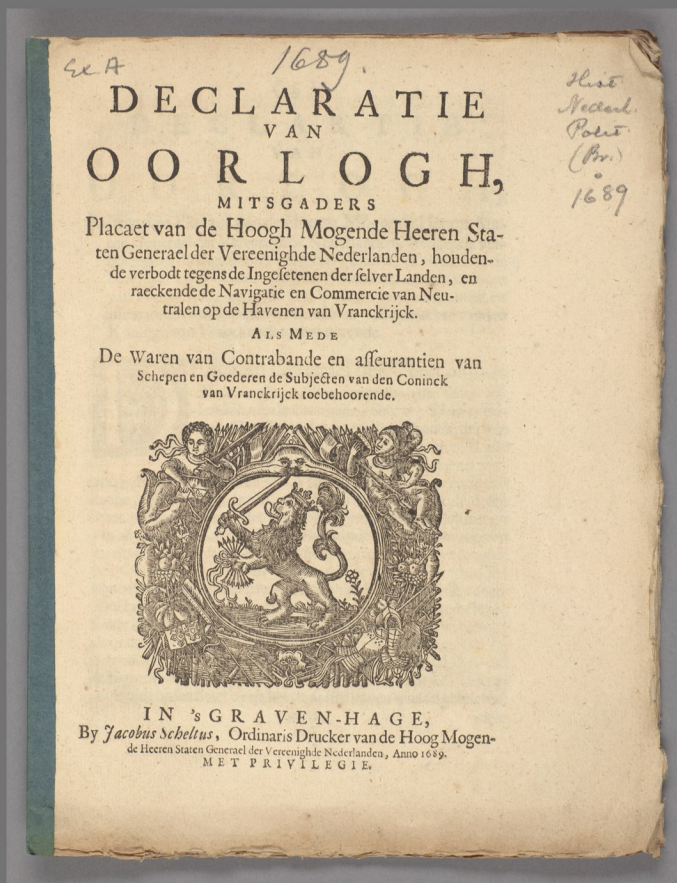

Declaratie van oorlogh, mitsgaders placacet van de
... Staten Generael
's Graven-Hage 1689. 8:o.4:o..

Tryck // / I25 B 14 c Br. 1689

Tillkomstår &S.a.>
Digitaliserad år 2019

National Library
of Sweden

42 A

1689.

Hist
Nederl.
Polit.
(Pr.)
1689

DECLARATIE
VAN
OORLOGH,
MITSGADERS

Placaet van de Hoogh Mogende Heeren Sta-
ten Generael der Vereenighde Nederlanden, houden-
de verbodt tegens de Ingesetenen der selver Landen, en
raeckende de Navigatie en Commercie van Neu-
tralen op de Havenen van Vranckrijck.

ALS MEDE

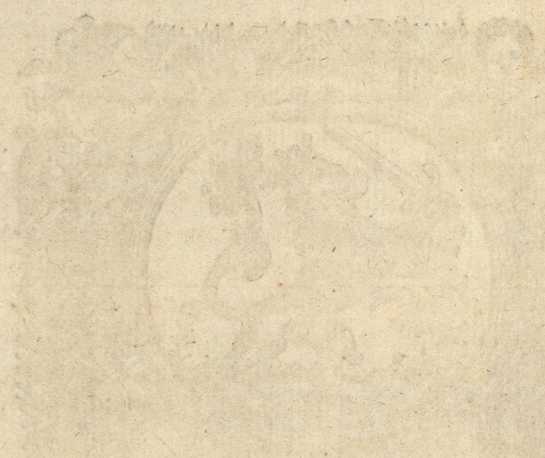
De Waren van Contrabande en assureantien van
Schepen en Goederen de Subjecten van den Coninck
van Vranckrijck toebehoorende.

IN 's GRAVEN-HAGE,
By *Jacobus Scheltus*, Ordinaris Drucker van de Hoog Mogen-
de Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden, Anno 1689.
MET PRIVILEGIE.

DECEARATIE
VAN
OORLOGH

MITSGADERS
Aen den Hoogh Mogende Heeren Sta-
ten Generael der Vereenigde Nederlanden, houdende
de Hoogh Mogende Heeren Staten
Generael der Vereenigde Nederlanden
Aen den Hoogh Mogenden Heeren Staten
Generael der Vereenigde Nederlanden
Aen den Hoogh Mogenden Heeren Staten
Generael der Vereenigde Nederlanden

IN GERAVENHAGE
Bij Verkoop van de Oude Drukkerij van de Hoogh Mogenden
Staten Generael der Vereenigde Nederlanden

O
Mit
te
be
N
va
affe
K

trouw
liantie
Staet
van al
macht
een G
konn
Trac
foud
door
onve
selfs
nigh

(3)

D E C L A R T I E
V A N
O O R L O G H,

Mitsgaders Placaet van de Hoogh Mogende Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden, houdende verbod regens de Ingefetenen der selver Landen; en raeckende de Navigatie ende Commercie van Neutralen, op de Havenen van Vranckrijck, als mede: de Waren van Contrabande, en assureantien van Schepen en Goederen, de Subjecten vanden Koningh van Vranckrijck toebehoorende.

DE Staten Generael der Vereenighde Nederlanden: Allen den geenen die desen sul-
len sien ofte hooren lesen, Saluyt; *Doen te weten*: Dat Wy in den jare sefthien honderdt twee en seventigh, sittende in een volkomen Ruste ende Vreede, met zoodanigen sinceren ver-
trouwen op de Tractaten van Vreede, Vrundtschap ende Alliantie, die tusschen den Koningh van Vranckrijck ende desen Staet intercedeerden, dat wy ons selven vonden gedestitueert van alle het geene tot onse defensie konde dienen, om zoo een machtigh Koningh te kunnen resisteren, indien deselve ons met een Oorlogh soude willen aentaften, dewijle wy niet hadden kunnen vermoeden dat den Koningh van Vranckrijck de voorsz Tractaten sonder eenige rechtveerdige reden daer toe te hebben, soude hebben willen verbreecken, echter tegen alle verwachtinge door den Koningh van Vranckrijck met een seer hevigen Oorlog onvoorsiens sijn aengetaft gheworden, zoo verre, dat door des selfs groote Macht, afkomende opeen weerlosen Staet, in weynigh tijdt onsen Staet by na het onderste boven wierde gesmeten,

(4)

ende wel licht t'eenemaal t'onder-gebracht soude zyn geweest, ten ware wy onse oogen slaende op de redenen die den Koningh van Vranckrijk voor-gaf, hem tot den voorsz Oorlogh te hebben bewogen; namentlijk, alleen de vermeerderinge van des selfse ere ende glorie, ons hadden laten voorstaen dat Godt de Heere, om zoo onrechtvaerdige redenen, onsen onderganch niet en soude gedogen, dat wy daer door waren aengemoedigt om in een desperaten toestant van saecken, onder het hooghwijs bestier van sijne Hoogheydt den Heere Prince van Orange, de moet niet verlooren te geven, ende alle extremiteyten uyt te slaen, om de ware Gereformeerde Religie, de Vryheyt, ende het lieve Vaderlandt, tegens soo onrechtvaerdigh geweldt te beschermen; dat God de Heer syne genade over den Staet uytstortende, eyndelijck nae dat veel onnosfel Bloedt was vergoten, ende onse Ingesetenen veele wrede en ongehoorde actien van de Franschen hadden uytgestaen, gelieft heeft desen Staet weder aen den anderen te verheelen, ende den voorsz Oorlogh door een Tractaet van Vrede, Commercie, Navigatie ende Marine, in den jare 1678, met den Koningh van Vranckrijk tot Nymegen opgerecht, te doen eyndigen. Dat wy van onse zyde de voorsz Tractaten niet alleen exactelijck en religieuselijck gelijk het oock alsoo betaemde, hebben willen naekomen, ende sulcks aenstondts hebben afgesteldt alle soodanige belastingen op de Fransche Waren, Manufacturen ende Gewassen, ende meer andere beswaringen als den Koningh van Vranckrijk konde pretenderen, door ons by forme van retorsie opgesteldt te zyn, tegens de exorbitante belastinge die den Koningh van Vranckrijk op de Navigatie en Commercie van desen Staet eerst hadde gelieven te heffen, om de selve t'eenemaal te bederven ende te ruineren; dat wy oock alle occasien hebben vermijdt ende veele verongelijckinge gedissimuleert, ende om niet wederom in onmin met den Koningh van Vranckrijk te vervallen, alle onse actien soodanigh hebben gereguleert, dat aen den Koningh van Vranckrijk egeen rechtvaerdige redenen van misnoegen gegeven

ven mo
Koning
revoce
merci
ge poi
r selv
Koni
Navig
manie
en Go
direct
teene
niet la
dwong
Vrede
van V
door
cture
derom
ongeo
dat het
rijk te
tegens
wille h
dres ver
pris zijn
altijds
ten, h
te bren
perfect
Rijcke
die ha
neder
begrep

(5)

ven mochten worden, daer ter contrarie aen de andere zyde den Koningh van Vranckrijk by publicq Edict mede wel heeft gerevoceert de exorbitante belastinge op de Navigatie ende Commercie van desen Staet geleyt, ende het selvige Edict wel in eenige poincten ende op eenige plaetsen heeft laten executeren, maer 't selve op andere plaetsen buyten executie is gebleven; dat den Koningh van Vranckrijk daer en boven van tijdt tot tijdt onse Navigatie ende Commercie soo binnen als buyten Europa, in alle manieren heeft ghetracht te troubleren, het nemen van Schepen en Goederen gefavoriseert, ende voor soo veel in hem is geweest direct ende indirectelijck de voorsz Navigatie ende Commercie t'eenemael ghesocht te bederven, selfs onse Schepen van Oorlog niet latende ongemolesteert, maer de selve met geweld heeft gedwongen haer te laten visiteren, ende oock Vyandlijck in volle Vrede heeft aengetast ende bevochten; gelijk ook den Koning van Vranckrijk eyndelijck aen de Ingezetenen van desen Staet, door nieuwe belastingen en vexatien het debit van hare Manufacturen ende het provenu van hare Visscheryen in Vranckrijk wederom heeft belet, ende aen de selvige foodanige ongehoorde en ongeoorlofde belemmeringe, op frivole pretexten toegebracht, dat het niet mogelijk was daer mede eenige Negotie op Vranckrijk te dryven, ende voorts veele en verscheyde contraventien tegens de voorsz Tractaten bedreven, die den Staet om gevoeghs wille heeft gedissimuleert, dat hoe menighmael daer tegens redres verfocht is geweest, de instantien t'elckens met groot mespris zijn afgewesen, ende door het verweygeren vande eere, die altyds de Ministers van desen Staet in Vranckrijk hadden genoten, het respect van den Staet in kleynachtinge heeft foecken te brengen; dat den Koningh van Vranckrijk de schrickelijcke persecutie, tegens die van de Gereformeerde Religie, in syne Rijcken hebbende ondernomen, de Ingezetenen van desen Staet, die haer alleen in sijn Rijck tot het doen van de Commercie ter neder hadden ghesteldt, onder de selve persecutie mede heeft begrepen, de Vrouwen van de Mannen gescheyden, de Kin-

(6)

ders van haer Ouders, jae niet ontfien de Consuls van desen Staet op een ongehoorde ende wreede maniere te handelen, ende aen alle de selve, tegens alle Volckeren recht, ende den expressen Text van de Tractaten, haer vertreck te weygeren, ende met alle rigeur van gevanckenisse ende anders effectivelijck te beletten: Dat Wy al kort naer het maecken vande Vrede vermerckende de ongenegentheyt van den Koning van Vranckrijck tegens desen Staet, door de bewegingen by den selven Koning ontrent onse Frontieren ondernomen, genootsackt zijn geweest een seer kostelijcke Militie aen te houden, ende sware Esquipagien ter Zee te doen, uyt vreesse van op nieuws te sullen overvallen worden, daer door den Koningh van Vranckrijck oogenschijnlijck getracht heeft de Financie van den Staet soodanig te verswacken, dat de selve in hare Commercie, Navigatie, Manufacturen, Viisscheryen ende Financie zijnde gheruineert, soo veel lichter overmeestert soude kunnen werden: Dat den Koningh van Vranckrijck somtijts wel met soete woorden ende solemnele verscekeringen, oock door aenbiedinghe van Alliantien, Ons heeft soecken in slaep te wiegen, ende te diverteren, om onse gerustheyt ende securiteyt van andere kanten te bevorderen, maer soo haest ende soo menighmael als Wy in alle eenvoudigheyt hebben willen vigileren, om door defensive Alliantien, tot niemands offensie streckende, de Nimmeeghsche Vrede te verscekeren, den Koningh van Vranckrijck sich daer tegens heeft geopposeert, niet tegenstaende sulcks te mogen doen by het twintigste Articul van het Tractaet van Vrede wel expresselijck was bedongen, ende sels den Staet daer over met eenen nieuwen Oorlogh heeft gedreyght: Dat eyndelijck den Koningh van Vranckrijck, contrarie de Articulen van de voorsz Tractaten, tot mutuele securiteyt van wederzijds Ingezetenen ter neder gesteldt, in volle Vrede heeft gedaen saiseren, ende in arrest nemen de Schepen, Persoonen, Goederen ende Effecten van onse goede Ingezetenen, welcke op de solemnele publijcque trouwe van de Tractaten, haer onder des sels gebied tot dryvinge van hare

Com-

Comm
kome
de Sch
ende
maer
perst
ten,
verke
het T
gatie
kome
wede
nen,
verke
binn
met
sten
kon
per
de v
was
Parij
dat d
voor
clara
voor
W
hel
we
do
ke
zij
dig
W

(7)

Commercie hebben bevonden, en voorts mede alomme in volkome Vrede heeft doen aentasten, veroveren ende opbrengen de Schepen ende Goederen van de Onderdanen deser Landen, ende de relaxatie van alle de selve niet alleen heeft afgewesen, maer de Schippers ende Matroosen mishandelt, gedreyght, gegerst om haer Geloof te versaecken, in de Gevanckenisse gesmeten, ende de selve als noch daer is houdende, voorts de Schepen verkocht, alles niet tegenstaende by het vijfthiende Articul van het Tractaet van Vrede, ende het acht en dertighste van Navigatie, Commercie ende Marine geaccordeert is; dat selfs by opkomenden Oorlogh, ses ende negen maenden respectieve, aen wederzijds Onderdanen gelaten soude werden, om hare Persoonen, Goederen ende Effecten te transporteren, oock aldaer te verkoopen, sonder daer in verhindert te worden, nochte dat men binnen de voorichreve tijdt der selver Persoonen ofte Goederen met eenighe Arresten soude mogen belemmeren: Dat ten laetsten daer op ghevolght is, dat den Koning van Vranckrijck heeft konnen goetvinden, door des selfs Trouppes verscheyde Dorpen onder het Gebiedt van den Staet te doen uytplunderen ende verbranden, voor dat de publicatie van Declaratie van Oorlog was geschiet, ofte ten schoonsten op den selvigen dagh als die tot Parijs was gepubliceert, ende hier in 't minste niet en was bekend, dat desen Staet in Oorlogh met Vranckrijck was vervallen, ende voorts den Oorlogh te verklaren tegens desen Staet, by sijn Declaratie gegeven tot Versailles den ses en twintigsten November voorleden, sonder eenige andere reden voor te wenden, als dat Wy eenige extraordinaris Wervingen ende toerustinghen soudē hebben ghedaen, het welcke Wy uyt het ontwijffelbaer ende wesentlijck recht van alle Souveraine Staten zijn vermogens te doen, ende waer van Wy aen niemant schuldigh zijn eenige reeckenschap te geven, ende waer toe Wy in desen alleen gekomen zijn, niet om den Koningh van Vranckrijck eenighsints te beleiden, maer uyt een nootsaekelijcke voorsichtigheydt, om dat Wy al te wel van de desseyne van den Koningh van Vranckrijck

tegens

(8)

teghens desen Staet waren gheinformeert: Dat Wy ons weder buyten alle defensie souden bevinden, als de desseynden van den Koningh van Vranckrijck tegens desen Staet souden uytbarsten, gelijk die door de voorschreve Declaratie van Oorlog openbaer zijn geworden, hebbende Wy oock den Koningh van Vranckrijck op des selfs argwaen ende dreygementen versekert, dat desen Staet haer met de Electie van een Chursurst ende Bisschop van Keulen niet soude bemoeyen; gelijk oock in der daedt noyt sal kunnen aengewesen worden, sulcks geschiedt te zijn, al schoon Wy daer over geen reden of reeckenschap aen den Koningh van Vranckrijck hadden te geven: Maer hebben Wy willen toonen, hoe verre Wy alle occasien sochten te vermyden, die de publijcke ruste soude kunnen verstooren. SOO IS'T, dat Wy allen ende een yeghelijcken, voornamentlijck onse goede Onderdanen ende Inghesetenen wel hebben willen onderrechten van de voorschreve quade desseynden ende machinatien door den Koning van Vranckrijck tegens desen Staet van tijdt tot tijdt in het werck gesteldt, voorts de selve oock vermanen, aendachtelijck te overdencken het Tractement dat de selve so in het stuck van haer Religie, liberteyt als in haer Persoonen ende goederen te verwachten souden hebben, datse, voor soo veel de ware Gereformeerde Religie aengaet, willen gedencken aen de wreede persecutien in het stuck van Religie tegens sijn eyghen Onderdanen ondernomen; datse hare oogen willen slaen op de ontrouwe waer mede de Steden ende Plaetsen, die haer meynden op goede ende favorable conditien overgegeven te hebben, werden gehandelt, en op de verwoestinge van heele Landtschappen, die de selve weder werden genootsaeckt te verlaten; die vande Roomsche Religie haere Mede-Geloofs-genooten alsoo weynigh als de andere sparende, of eenig favorabelder tractement als aen andere latende toekomen, ende sulcks dat de selve op het vertrouwen van onse rechtveerdige saecke, ende in verwachtinge van den zeghen van Godt Almachtigh, daer over met een volkomen liefde ende eendrachtigheydt, ende met alle hare macht ende middelen het verlies

(9)

lies van hare Religie ende Vryheydt, ende het verderf van hare Perfoonen ende Goederen willen helpen afweeren, gelijk Wy tot befcherminge van dit alles, ende tot de reparatie van de verongelijkingen ende fchaden door onse Onderdanen foo onrechtveerdigh geleden, ghenootfaeckt werden de Wapenen mede op te vatten, ende den Oorlogh teghen den Koningh van Vranckrijk te declareren, foo als Wy doen by defen: Laftende en bevelende alle onse Onderdanen, Bevelhebberen, Officieren ende Soldaten, ende wie het verder foudē mogen aengaen, de Landen, Luyden, Ingezetenen, Onderdanen van den Koning van Vrankrijk, alomme foo te Water als te Lande, vyandtlijck te vervolgen ende aen te tasten: Ende nademael Wy ten voorfz eynde, ende wel voornamentlijck, om foo veel in Ons is, alle verdere afbreuck van die fyde voor te komen, verobligeert ende gehouden zijn, naer ons vermogen, ende foo verre het buyten verongelijkinghe van onse Geallieerden, Vrunden ende Neutralen, naer het Volckeren recht gefchieden kan, hoogft-gemelte Koningh te benemen ende te verhinderen de commoditeyten en behoeften, daer mede de felve den Staet defer Landen, ende de goede Ingezetenen van dien verder afbreuck fouden kunnen doen. **S O O I S ' T**, dat Wy goet gevonden ende noodigh geacht hebben, allen den geenē die onder onse gehoorfaemheydt zijn ftande, te ordonneren, ende wel fcherpelijck te verbieden, oock in het vrundelijck te adverteren ende te waerfchouwen alle andere Natien, met defen Staet in Verbondt, Vrundtschap ofte Neutraliteyt ftande, gelijk Wy ordonneren, verbieden ende waerfchouwen respective by defen.

I.

Eerftelijck: dat van nu voortaan niemand vande Ingezetenē defer Landen, hem fal hebben te vervorderen uyt defe Landen, of oock uyt eenige andere Landen, Koningrijcken, Plaetsen ofte Steden, directelijck ofte indirectelijck te vervoeren na eenige Havenen, Eylanden, Steden of Plaetsen van Vranckrijk, of andere onder de gehoorfaemheydt van den meer-hooghgedach-

B

(10)

dachten Koning van Vranckrijck, eenige Munitie van Oorloge, Vivres, ofte eenige Materialen, dienende tot uytrustinge van Schepen, hoe die genaemt, van wat foorte, qualiteyt, conditie of nature die oock soude mogen zijn, geene van de selve uytgesondert, of eenige andere Waren by Placate van den Lande verboden, of eenige correspondentie ende gemeenschap houden met de Inwoonderen van Vranckrijck voornoemt, of haer Onderhoorige, door Brieven of andersints, streckende tot nadeel van desen Staet, in eeniger manieren: Dat oock niemant ter werelt, al-hoe-wel een Vreemdelingh, ende geen Ingezeten deser Landen zijnde, hem 't geene voorz is uyt dese Landen sal hebben te onderwinden, op poene van daer over als Vyanden van den Staet sonder eenige conniventie gestraft te worden.

I I.

Ende nademael wy na de plicht van alle wettige Overigheden, als schuldigh zijnde hare goede Ingezetenen ende Onderdanen met alle mogelijcke middelen voor geweldt ende overlast te behoeden, ende te beschermen, niet en kunnen, oock volgens het gemeyne recht ende practijcque van alle Volckeren, niet gehouden zijn te gedogen, dat den hooghstgedachten Koningh of syne Subjecten van yemant ter werelt werden gesuppeditteert eenige Waren van Contrabande: Soo willen wy by desen allen onse Geallieerden, Vrunden ende Neutralen, ende generalijck alle Volckeren en Natien geadverteert, ende wel ernstigh verocht ende vermaendt hebben, haer niet te willen vervorderen, gedyrende den jegenwoordigen Oorlogh tusschen desen Staet ende den hooghgedachten Koning van Vranckrijck opgeresen, te voeren of te transporteren uyt eenige Landen, Koninghrijken, Plaetsen of Steden directelijck noch indirectelijck na eenige Havenen, Steden of Plaetsen van Vranckrijck, of anderen onder 't Gebiedt van den meer-hooghemelten Koningh staende, eenige Waren van Contrabande, alsoo Wy gemeynt zijn voor goeden prinsse, ende verbeurt te houden de voorz Waren van Contrabande die contrarie dese Onse advertentie ende Ordonnantie bevonden sullen

(II)

len werden geladen te zijn, om derwaerts gevoerd te worden; welverstaende dat ten aensien van Vrunden en Neutralen, alleen voor Waren van Contrabande fullen werden gerekent alle Vuywercken, ende 't gene daer toe behoort; als allerhande Canon, soo groot als kleyn, Musquetten, Pistolen, ende der selver Looppen, Bussen, Mortieren, Petaerden, Bomben, Granaden, Sauzyfen, Peck-kranffen, Affuyten, Forquetten, Bandeliers, Kruyt, Lont, Salpeter, Kogels, soo wel Yzere als Loode, Degens, Lancen, Piecken, Hellebaerden, gewapende Dors-vlegels, Stormhoeden, Casquetten, Curassen, Schilden, Paerden, Zalen, Holsters, Pistool-lopen, Rapier-henghsels, ende alle andere Toerustingten ten gebruycke vanden Oorlogh gefatsoeneert en gemaect.

I I I.

Ende omme 't gunt voorz is des te beter met sekerheyt te betletten, ende insonderheyt te voorsien dat sulcx uyt dese Provincien onder valsche pretexten niet en kome te geschieden, en sal niemandt voortaan hier te Lande mogen laden of doen schepen eenige van de voorz Waren, omme na eenige Landen, Steden of Plaetsen van de Geallieerden, Vrunden of Neutralen van desen Staet getransporteert of vervoert te worden, sonder daer toe alvooren te hebben bekomen speciael consent vande Raden ter Admiraliteyt in welkers District soodanige ladinge of inschepinge geschieden sal: Ende boven de betalinge van's Landts gerechtigheden, te fullen hebben gestelt suffisante cautie voor twee-mael de waerde van de uyt te voeren Goederen, dat die op geen andere als op der voorz Vrunden Rijcken, Havenen, Steden en Plaetsen, ende geensints directelijck of indirectelijck op eenige Plaetsen van Vranckrijck of anderen, onder het Gebiedt van den hooghtgemelten Koningh zijnde, fullen werden gevoert ende geloft, ende dat binnen seeckeren tijd in het daer toe te verlenen Paspoort na de gelegentheyt ende distantie van de Plaetsen te expresseren, behoorlijck ende den Rechten ghenoech zijnde, by over te leveren certificaten of andere genoeghsame bewysen fullen

(12)

len doen blijcken, dat alle de voorfz Waren in 't geheel ter plaetfe daer op die verklaerd en aengegeven zijn vervoerd te fullen worden, geloft ende aen Landt opgeflogen fullen wesen, ofte dat by ghebreecke van dien, ende den voorfz geexpresseerden tijd overftreecken zijnde, de Cautionaris voor de voorfz dubbelde waerde van de onuytgegevene Waren, fulcks als die ten tyde vande te stellen cautie getaxeert ende ghewaerdeert fullen zijn, aenftonds ge-executeert te worden.

I V.

Ordonneren voorts allen onsen Ingezetenen en Onderdanen, adverterende en vermanen allen onsen Geallieerden, Vrunden of Neutralen, ende generalijck alle Volckeren en Natien, wilende varen naer eenige Rijken, Landen, Steden of Plaetsen van desen Staet, Ooft, West of Noordwaerts gelegen, of die van daer herwaerts aen fouden willen komen, te kiesen en te houden de ruyme Zee, alsoo Wy verstaen ende verklaren by desen, dat alle Schepen die op de Kusten van Vranckrijk of andere Landen, Bylanden en Plaetsen onder 't Gebiedt vande hoogstgemelte Koningh van Vranckrijk zijnde, ende voornamentlijck binnen de Baecken en ondiepten langhs de selve gelegen, gevonden fullen worden, en die alsoo niet buyten fuspitie fullen zijn van tegens dese onse Ordonnantie en advertentie yet voor te hebben, soo wanneer die in 't geheel of ten deele met eenige vande voorfz Waren van Contrabande geladen fullen zijn, by de Capiteynen en andere Officieren van Oorlogh, oock Commissie-vaerders deser Landen aengehaelt en opgelonden fullen worden, om daer over by de Raden ter Admiraliteyt te worden ghesententieert, in maniere als in het tweede Articul hier voren staet ge-expresseert, ten ware nochtans de selve Schepen aldaer gedreven en geraeckt mochten zijn door storm of andere swaren noodt, en dat het selve by d'opghemelte Raden ter Admiraliteyt uyt de circumstantien in dier voegen opgenomen ende geoordeelt sal kunnen worden.

En-

(13)
V.

Ende om wyders te beter alle bedrogh, het welck teghens dese Ordonnantie ende advertentie voorgenomen soude mogen worden, voor te komen en te verhoeden : Belasten ende bevelen wy mits desen alle Schippers ende Koopluyden, Ingezetenen deser Landen zynde, ofte hunne Schepen en Goederen uyt dese Landen uytvoerende : Adverteren ende vermanen voorts alle anderen, van wat Natie die oock zyn, of van waer die komen sullen, egeen Goederen, Waren, ofte Koopmanschappen in hare Schepen te laden of te doen laden, de selve te vervoeren, of doen vervoeren, anders dan met eenderhande Zee-Brieven, behoorlijke Pasporten, volkomen Certe-partyen, Cognoscementen, Vracht, Advijs- ende Convoy-Brieven, ofte diergelijke andere Bescheyden, als na de Wetten en Placaten van de Plaetsen daer de Goederen, Waren, ende Koopmanschappen ingeladen sullen zyn, tot derselver inladinghe ende vervoeringe werden gerequireert, alsoo wy voor verbeurt sullen houden, ende van nu af aen voor goeden prinse verklaren alle de Schepen, midtsgaders de ingheladen Goederen, Waren en Koopmanschappen, daer van dat meer als een Zee-Brief, Certe-parthy, dubbele Vracht-Brieven, Cognoscementen, ofte andere Bescheyden gevonden sullen worden, mitsgaders oock alle de Schepen en Goederen, die met de voorverhaelde gerequireerde Bescheyden, niet na behoren versien sullen wesen.

V I.

Ten eynde oock alle de Officieren ende Bevelhebberen van Schepen van Oorloge, soo van den Staet, als van Particulieren op onse bestellinge uytgeruft, verseeckert mogen zyn, dat de Schepen die sy in Zee sullen komen te rencontreren, opgeene der voorsz Havenen, Steden, ende Plaetsen van Vranckrijck, ofte anderen onder het Gebiedt van den hooghst-ghemelten Koning van Vranckrijck staende, met eenighe van de voorsz Waren van Contrabande moghen hebben ghemunt; soo sullen de voornoemde Capiteynen in Zee alle Schepen, daer op eenige suspicie

(14)

sal vallen, mogen aendoen, ende de selve afvorderen hare Zee-Brieven, Passeporten, Certe-parthyen en Cognoscementen, totblyck waer het Schip soude mogen t'huys behooren, waer, ende op wat plaetse de ladinge zy geschiet, waer in des selfs ladinge bestaet, ende op wat plaetse de ontladinghe sal hebben te gheschieden, welcke aen haer verthoont zynde, ende bevonden wese- fende dat de voorz Schepen met geene van de voorz Waren van Contrabande na eenige Havenen ofte Plaetsen, onder het Gebiedt van den hooght-ghemelten Koningh van Vranckrijk zynde, hebbengemunt, fullen sy de selve vry en onverhindert laten passeren; maer soo het contrarie van dien by de selve Bescheyden, ofte andersints mochte werden bevonden, soo fullen sy de soodanige Schepen, met haer ingeladene Goederen, in goede verseeckeringhe hebben op te brengen, ende onder hare bewaringe te aenvaerden alle de Bescheyden, die in deselve Schepen bevonden, ende aen haer verthoont fullen zyn; oock het gene den Schipper ende het vorder Scheeps-volck, soo ten reguarde van haer voor-hebbende Reyse, als oock aengaende de gelegentheydt van het Schip en Ladinghe, te dier tijdt fullen hebben verklaerd, in de beste forme by geschrifte doen stellen, ende by den Schipper doen onderteekenen, omme nevens de voorschreve gevonden Bescheyden, met het Schip ende des selfs Ladinghe, aen de Raden ter Admiraliteyt, daer den Veroveraer uytgevaren sal zyn, opghesonden en overgelevert te werden.

V I I.

Vorders is mede onse meyninge, dat oock alle de peynen hier vooren gestatueert, effect forteren ende ghe-executeert worden fullen tegens onse Ingezetenen, Overtreders, het zy Koopluyden, Schippers ofte andere, wie de selve oock souden moghen wesen, met confiscatie van de Schepen ende van de ingeladen Goederen, ofte een gedeelte van dien, in voegen hier vooren verhaelt, ofte andersints, soo de selve niet voor handen fullen zyn, met pecuniele boeten, ter concurrentie van de waerde van dien, elcks in hun reguard, in gevalle t'haerder aenkomst in
de-

(15)

deſe Landen , of oock andersints de gelegentheyt daer toe geboren zynde , ſal vernomen en bewezen werden , dat ſy deſe onſe Advertentie ende Ordonnantie in eenige poincten ſullen hebben gecontravenieert, even ghelijck of ſy op 't feyt bevonden , ende by de voorſz Schepen van Oorloge daer over uytter Zee opgebracht, ofte andersints hier te Lande by andere 's Landts Officieren achterhaeldt ende betrapt waren geworden.

V I I I.

Ende ten eynde door de executie van deſe onſe Ordonnantie ende Advertentie, geene rechtveerdige redenen van klachten mogen werden gegeven aen eenige Koningen, Republijcquen, Princen, Potentaten ofte Steden, met deſen Staet in Alliantie ofte Verbondt ſtaende; ſoo belaſten ende bevelen wy wel expreſſelijck by deſen alle onſe Hoofden ende andere Officieren ter Zee, ſoo over Schepen van Oorloghe van den Staet, als over Schepen by Particulieren op onſer beſtellinghe ten Oorloge uytgeruſt, geſteldt, haer punctuelijck te reguleren naer de Verbonden ende Tractaten by ons deſen -aengaende met andere Koningen, Republijcquen, Princen, Potentaten, ende Steden albeeydts gemaect ofte noch te maecken; ordonneren ten ſelven eynde onſe Raden ter Admiraliteyt, alle Capiteynen van Oorloge, uyt hare reſpective Diſtricten uytvarende, daer van particulierlijck te adverteren ende te inſtrueren als naer behoren.

I X.

Ende ſal de Judicature over de transgreſſie deſer onſer Ordonnantie toekomen de Raden ter Admiraliteyt in welkers Diſtrict de contraventien ſullen werden ontdeckt, of wel de Capiteynen die de achterhalinge in Zee ſullen komen te doen, uytgevaren ſullen zyn.

X.

Doch by ſoo verre de voornoemde Transgreſſeurs niet op het feyt bevonden, maer namaels daer over gheaccuſeert mochten werden, ſal als dan de kenniſſe daer af toekomen de Raden van de Admiraliteyt, ofte ordinaris Rechters voor den welken de ſelve

(16)

ve eerst in recht betrocken sullen werden: Endeten eynde alle de Officieren, midtsgaders allen anderen die den welstandt van desen Staet ter herten soude mogen gaen, ende Vyanden van de foodanige contraventien zyn, des te vlytiger souden moghen letten, dat dese Ordonnantie oock alomme ende by een yeder punctuelijck werde geobserveert, ende de Contraventeurs nae den innehouden deser, andere ten exemple gestraft: Soo sullen alle de penningen die by confiscatie als anderlints, uyt dese onse Ordonnantie komen te resulteren, geappliceert werden, soo als gewoonlijck alle peynen, mulcten, ende confiscatien by Placaten van de respectieve Provincien deser Vereenighde Nederlanden geappliceert en verdeylt werden; te weten een derde-part ten proffijte van den Aenhaelder ofte Aenbrenger, het zy de selve in Eedt ende Bedieninghe van het Landt soude mogen zyn of niet, een derde-part ten proffijte van den Officier die de calange en executie sal hebben ghedaen, ende het resterende derde-part ten proffijte van de gemeene sake.

X I

Maer belangende de Schepen en Goederen die by eenige Schepen van Oorloge van desen Staet, of van eenige particuliere Commissie ofte Retorsie - Vaerders in Zee achterhaelt, ende van daer ter saecke van contraventien tegens dese onse Ordonnantie ende Advertentie begaen, opgebracht, ende vervolgens door de gemelte Raden ter Admiraliteyt verbeurt, ende van goeden prinsse verklaert sullen werden, daer van sal de verdeylinge geschieden, volgens de Instructie, Placaten ende Ordonnantien daer van hier bevoorens ghemaect, ofte noch te maken.

X I I.

Ten eynde oock alle Schepen ende Goederen die ter oorsaecke van de contraventien teghens dese onse Ordonnantie ende Advertentie begaen, sullen werden achterhaeldt, aengehouden, ende hier te Lande opgehebracht, aen handen van de ghemelte Raeden behoorlijck overgelevert mogen werden; soo lasten Wy by desen wel expresselijck, dat de Aenhaelders van de selve sich
pre-

(17)

precise fullen hebben te reguleren, oock alle die het selve aengaen mochte, doen reguleren naer onsen Placate op den eersten December seshien hondert veertigh tegens 't onordentelijk plunderen ende veroveren van foodanige Schepen geëmaneert, met waerschouwinge, dat de poenen by het voorschreve Placaet ghestatueert, seveerlijck fullen werden ghe-executeert tegens alle de geene die contrarie het voorz. Verbodt yets gheattenteert fullen hebben.

X I I I.

Ende ten eynde aen de eene zyde mach werden voorghekomen, dat de schade die by confiscatie vande voorschreve Schepen en Goederen op de Contraventeurs van dese onse Ordonnantie moet vallen, niet door middel van assureantie en komen te redunderen, tot schade van eenige andere Ingezetenen deser Provincien; en dat aende andere zyde de faculteyt vande Fransche Navigatie ende Commerce, soo veel doenlijck, werde besnoeyt. SOO IST, dat Wy wel expresselijck ordonneren by desen, niet alleen dat sich niemant van de Ingezetenen voornoemt en sal hebben te bevorderen eenighe Goederen ofte Schepen, de Subjecten vanden hoogst-ghemelten Koningh van Vranckrijk toebehoorende, nochte oock eenighe Schepen ende Goederen, gaende ofte bevracht naer eenighe Havenen, Steden ofte Plaetsen van Vranckrijk, ofte anderen onder 't gebiedt vanden hoogst-ghemelten Koningh staende, ofte oock van de selve Havenen, Steden ofte Plaetsen komende, te verassureren, directelijck ofte indirectelijck, selver, ofte door yemandt anders hier te Lande, of daer buyten, op wat maniere het selve oock soude mogen geschieden, nemaer oock het geven ende ontfanghen van Renversalen, om daer door desen onsen Placate illusoir te maecken, 't zy mede directelijck ofte indirectelijck, onder wat pretext sulcks oock soude mogen geschieden, op poene dat verbeurt sal zijn ende werden foodanige somme, als by de Assuradeurs sal wesen versekerd, ende dat het selve soo wel ten reguarde van 't doen van de Assurantie als van het geven van Renversalen plaetse hebben

C

ende

(18)

ende effect forteren sal; t'appliceren ende te executeren als vooren. Ende fullen de Officieren die daer inne bevonden fullen worden nalatigh gheweest te zijn, daer over arbitralijck werden ghecorrigeert, oock met privatie van hare Bedieningen, ofte anders, soo als naghelegentheydt bevonden sal werden te behooren.

Ende ten eynde niemandt hier van eenige ignorantie naemaels kome te pretenderen, Ontbieden ende versoecken Wy de Heeren Staten, Gecommitteerde Raden, ende Gedeputeerde Staten vande respectie Provincien, ende allen anderen Justicieren ende Officieren van de selve, dat sy dese onse Ordonnantie van stonden aen alomme doen verkondigen, publiceren ende affigeren in alle Plaetsen daer sulcx noodigh wesen sal, ende men gewoon is foodanige publicatie ende affixie te doen. Lasten ende bevelen voorts de Raden ter Admiraliteyt, de Advocaten-Fiscaels, midtsgaders Admirals, Vice-Admiralen, Capiteynen, Officieren en Bevelhebberen, als mede de Commissarissen ende Commisen ter Recherche, soo in de Zee-gaten als elders, dese onse Ordonnantie te achtervolgen ende doen achtervolgen, procederende, ende doende procederen tegens de Contraventeurs van dien, sonder ooghluyckinge, faveur, dissimulatie ofte verdragh, want Wy sulcx alsoo ten dienste vanden Lande hebben bevonden nodigh te zijn.

Aldus gedaen ende gearresteert ter Vergaderinge van de hooggemelte Heeren Staten Generael, in den Hage op den negenden Maert 1689. Was gearapheert, *Johan Becker*, ^{vt.} Onderstondt, Ter Ordonnantie van de selve. Geteeckent, *H: Fagel*. Zijnde op 't spatium gedrukt het Cachet der selver Heeren Staten in rooden Waffche.

eren als vo-
onden sulen
lijck werden
ingen, oft
erden te be-

ie naemaels
Vy de Hee-
uteerde Sta-
Justicieren
antie van
ende affi-
e menge-
ten ende
aten-Fil-
teynen,
len ende
rs, dese
n, pro-
enteurs
e ver-
en be-

hoog-
enden
Onder
Fagel.
en Sta-

